Hospodárenie v roku 2024 nezlepšilo dlhodobé zdravie verejných financií, sťažilo tak konsolidáciu v ďalších rokoch

Deficit verejnej správy dosiahol podľa Štatistického úradu SR v roku 2024 úroveň 5,3 % HDP, čo znamená mierny nárast o 0,1 % HDP nad vysokú úroveň deficitu z predchádzajúceho roku.

Rada pre rozpočtovú zodpovednosť (RRZ) začiatkom roka 2024 odhadla deficit na 6,1 % HDP, odhad však zahŕňal plánované dodávky vojenskej techniky tak, ako s nimi počítala vláda. Keďže výrazná časť dodávok sa oneskorila, nebola nakoniec v takom objeme zahrnutá v celkových výdavkoch verejnej správy. To vysvetľuje takmer celý rozdiel medzi odhadom RRZ a konečnou bilanciou za rok 2024 a aj lepší výsledok voči rozpočtovým cieľom, ktoré boli vo výške 6,0 % HDP.

RRZ už pri prijímaní rozpočtu na rok 2024 upozorňovala, že vzhľadom na zlý stav verejných financií a relatívne priaznivé ekonomické prostredie bolo potrebné začať s výraznou konsolidáciou už v minulom roku, k čomu však nedošlo. Úspory z neskorších dodávok vojenskej techniky sú iba dočasné, dodávky sa v deficite prejavia v tomto či nasledujúcich rokoch. Celkový dopad plnenia rozpočtu na dlhodobé zdravie verejných financií bol minimálny a konsolidačné úsilie trvalého charakteru bolo mierne záporné.

Výsledkom predchádzajúceho nastavenia verejných financií pre rok 2024 a ich absentujúceho trvalého ozdravovania v danom roku je tak výrazný medziročný nárast štrukturálneho (trvalého) salda na 4,2 % HDP (medziročný nárast oproti roku 2023 o 0,9 % HDP).

Do dosiahnutého výsledku hospodárenia v roku 2024 sa pritom už premietli viaceré dočasné i trvalé opatrenia, ktoré pomohli zlepšovať jeho celkovú bilanciu a sčasti pomohli zmierniť aj štrukturálny deficit. Medzi dočasnými boli najmä zníženie sadzby do II. piliera, dočasné zvýšenie sadzby zdravotných odvodov a zavedenie mimoriadnej sadzby regulovaného odvodu pre banky. Trvalými opatreniami boli najmä zvyšovanie spotrebných daní, znovuzavedenie daňových licencií pre firmy a zvyšovanie daní z nehnuteľností obcami. Celkový pozitívny vplyv opatrení na štrukturálny deficit predstavoval 1,2 % HDP.

Tento pozitívny vplyv sa však neodrazil v celkovom zlepšení deficitu (vrátane štrukturálneho), keďže nekompenzoval predchádzajúce nastavenie verejných financií a zároveň boli prijaté iné trvalé opatrenia s negatívnym vplyvom, najmä schválenie plnohodnotného 13. dôchodku, založenie nového ministerstva, ako aj navýšenie výdavkov v zdravotníctve.

Vývoj základných ukazovateľov hospodárenia verejných financií

(v % HDP)	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Saldo hospodárenia VS	-1,2	-5,3	-5,1	-1,7	-5,2	-5,3
Štrukturálne saldo	-1,5	-3,4	-2,2	-1,5	-3,3	-4,2
Hrubý dlh verejnej správy	48,0	58,4	60,2	57,7	55,6	59,3
Čistý dlh verejnej správy	43,1	48,5	48,9	47,6	48,0	51,0

Zdroj: ŠÚ SR, MF SR, RRZ

Vzhľadom na dosiahnutý deficit došlo aj k výraznejšiemu nárastu dlhu verejnej správy, keď hrubý dlh dosiahol 59,3 % HDP. *„Dosiahnutý výsledok verejných financií v roku 2024 tak ovplyvní aj vývoj v ďalších rokoch, v ktorých by mala ďalej prebiehať konsolidácia. Tá vzhľadom na minuloročný výsledok bude musieť byť koncentrovanejšia v kratšom čase,“* hovorí predseda RRZ Ján Tóth.

Celé hodnotenie návrhu rozpočtu nájdete na stránke RRZ.

Kontakt: media@rrz.sk

Deficit oproti rozpočtu znížilo najmä neskoršie dodanie vojenskej techniky

(Rozdiely hospodárenia verejnej správy v roku 2024 oproti schválenému rozpočtu, mil. eur)

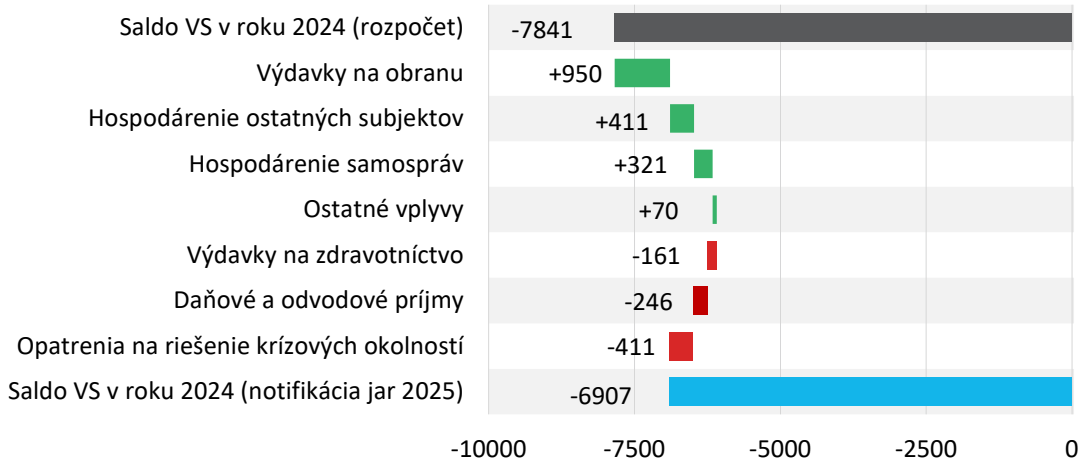

Zdroj: ŠÚ SR, MF SR, RRZ

Celé hodnotenie návrhu rozpočtu nájdete na stránke RRZ.

Kontakt: media@rrz.sk